

Fullmäktigemotion: Äldreombudsman till östra Nyland, Anette Karlsson

Allt fler finländare lever allt längre. Det behövs kvalitativa, mångsidiga och individuella tjänster till de äldre, tjänster som motsvarar dagens och framtidens behov. Antalet äldre Ökar. I Borgå finns det redan i dag över 4000 fler personer som fyllt 65 år än för femton år sedan. Seniorerna behöver mer tjänster och hobbymöjligheter.

En undersökning av Institutet för hälsa och välfärd THL (2014) visar att Finland är ett bra ställe att åldras i. Undersökningen visar att behovet av utomstående hjälp Ökar efter att man fyllt 80. Tyvärr får man inte hjälp av kommunen utan av barn eller maken/makan. Den hjälp de anhöriga ger utgör stöttepelaren för att en senior ska klara sig hemma.

Undersökningen visade att bara var femte person Över 80 fick hjälp av kommunen. Kommunerna bör fästa större vikt vid tillgången till tjänster för seniorerna och vid hur närståendevårdarna inom deras region orkar och mår.

Det har förekommit problem inom såväl hemvården som serviceboenden- Finlands Närvårdar- och Primärskötarförbund Supers utredningar visar att de anställda inom hemvården är utmattade och att de inte har tillräckligt tid för kundbesöken. Tehys utredningar visar att det finns spökvårdare på vårdhemmens arbetslistor. De missförhållanden som uppdagats på senare tid visar att de privata företagens egenkontroll inte fungerar. Planerna för egenkontroll kan verka fina på papperet, men trots det förekommer det allvarliga problem. Vi har också kunnat se att de övervakande myndigheterna är överbelastade och inte har tillräckliga resurser för att ta itu med missförhållandena. Åldringar har varit tvungna att leva i omänskliga förhållanden.

Enligt äldreomsorgslagen ska åldringarna själva höras i beslutsfattandet i ärenden, som berör dem. Äldreråd har tillsatts i kommunerna för att tillgodose detta behov. Äldreråden har en viktig roll som påverkare och som samarbetspartner för förvaltningen. Rådet ger bland annat utlåtanden till nämnderna i frågor som berör seniorerna. Äldreråden är inte ett naturligt organ för att göra utredningar, sätta sig in i enskilda seniorers situation eller för att till exempel genomföra besök och kontrollbesök. I denna digitala tid är det också viktigt att erbjuda tekniskt stöd till äldre.

En tjänst som äldreombudsman bör tillsättas i de östnyländska kommunerna (Lovisa, Lappträsk, Borgå, Askola, Sibbo). Äldreombudsmannen skulle fungera som språkrör för de äldre invånarna i regionen, lyssna på folks bekymmer och försöka lösa så många problemsituationer som möjligt, göra utredningar och vara med om att utveckla tjänsterna till de äldre i hela östra Nyland.

År 2007 behandlades socialdemokraternas motion om en äldreombudsman. Då tillsattes tjänsten, men numera finns den inte kvar, även om det finns behov för en sådan.

Vi undertecknare föreslår att Borgå i samarbete med de Övriga kommunerna i regionen utreder möjligheterna att grunda en tjänst som äldreombudsman i östra Nyland.

Svar på fullmäktigemotion, Äldreombudsman till Östra Nyland

Stadsstyrelsen 09.03.2026 § 60
3103/00.02.03/2025

Beredning och tilläggsuppgifter:

förvaltningsdirektör Roope Lenkkeri, förnamn.efternamn@borgå.fi

Anette Karlsson har redan 28.2.2019 lämnat in en fullmäktigemotion om inrättande av en tjänst som äldreombudsman i Östra Nyland. Motionen har aldrig besvarats. Behörigheten i ärendet har 1.1.2023 överförs till Östra Nylands välfärdsområde. I initiativet nämns dessutom äldrerådets (numera seniorrådets) roll som påverkare och samarbetspartner för förvaltningen. I initiativet föreslås att rådet skulle göra en utredning för inrättande av en tjänst som äldreombudsman i Östra Nyland, vilket skulle stödja dess roll. I initiativet lyfter man också fram behovet av digitalt stöd till den äldre befolkningen. Denna förpliktelse har i samband med välfärdsområdesreformen överförts till kommunerna.

När man granskar situationen i januari 2026 kan man konstatera att Östra Nylands välfärdsområde har inrättat en lagstadgad tjänst som social- och patientombud. Social- och patientombudet ansvarar i stor utsträckning för de uppgifter som nämns i initiativet. Social- och patientombudet hjälper om klienten känner att hen har blivit behandlad fel, vill veta om sina rättigheter, behöver hjälp med att framställa en anmärkning, söka ändring, lämna in en patientskadeanmälan eller framställa ett klagomål eller behöver hjälp i en konfliktsituation. Även om också andra än äldre personer kan vara klienter hos social- och patientombudet har de tjänster som tillhandahålls av ombudet planerats så att de svarar särskilt bra på den äldre befolkningens behov. Ombudet arbetar i hela Östra Nyland på det sätt som avses i initiativet.

I Östra Nylands välfärdsområde finns ett eget lagstadgat äldreråd, till vars uppgifter hör att främja de äldres rättigheter som klienter inom social- och hälsovårdstjänsterna. Stadens seniorråd för äldre kompletterar denna tjänst.

Borgå stad erbjuder digitalt stöd till sina invånare i allmänhet särskilt på servicekontoret Borgåinfo och på bibliotek. Dessutom erbjuds digital handledning till äldre av frivilliga seniorer i Enter ry. Mer information om denna tjänst fås i synnerhet från Borgåinfo och biblioteken.

Stadsdirektören

Stadsstyrelsen beslutar ge det som sägs ovan som sitt svar på Anette Karlssons motion om äldreombudsman till Östra Nyland, och sänder svaret till stadsfullmäktige för kännedom.

Beslutet justeras omgående.

Beslut

Stadsstyrelsen beslutar ge det som sägs ovan som sitt svar på Anette Karlssons motion om infattande av en tjänst som äldreombudsman i Östra Nyland, och sänder svaret till stadsfullmäktige för kännedom.

Beslutet justerades omgående.